

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

14 iunie 2016 *

„Recurs — Măsuri de conservare a resurselor și restructurarea sectorului pescuitului — Cerere de creștere a tonajului de siguranță — Anularea de către instanțele Uniunii a deciziei inițiale de respingere — Articolul 266 TFUE — Abrogarea temeiului juridic care a stat la baza deciziei de respingere menționate — Competența și temeiul juridic pentru adoptarea unor noi decizii — Anularea de către Tribunal a noilor decizii de respingere — Principiul securității juridice”

În cauza C-361/14 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 25 iulie 2014,

Comisia Europeană, reprezentată de A. Bouquet și de A. Szmytkowska, în calitate de agenți, asistați de B. Doherty, barrister,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Peter McBride, domiciliat în Downings (Irlanda),

Hugh McBride, domiciliat în Downings,

Mullglen Ltd, cu sediul în Largy (Irlanda),

Cathal Boyle, domiciliat în Fiafannon (Irlanda),

Thomas Flaherty, domiciliat în Kilronan (Irlanda),

Ocean Trawlers Ltd, cu sediul în Killybegs (Irlanda),

Patrick Fitzpatrick, domiciliat în Killeany (Irlanda),

Eamon McHugh, domiciliat în Killybegs,

Eugene Hannigan, domiciliat în Killybegs,

Larry Murphy, domiciliat în Castletownbere (Irlanda),

Brendan Gill, domiciliat în Lifford (Irlanda),

reclamantii în primă instanță,

* Limba de procedură: engleza.

reprezențați de N. Travers, SC, de D. Barry, solicitor, și de E. Barrington, SC,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnii M. Ilesič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz și A. Arabadjiev, doamna C. Toader, domnii D. Šváby și C. Lycourgos, președinți de cameră, domnii A. Rosas, A. Borg Barthet (raportor) și M. Safjan, doamnele M. Berger și A. Prechal și domnii E. Jarašiūnas și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 1 septembrie 2015,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 ianuarie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Comisia Europeană solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 13 mai 2014, McBride și alții/Comisia (T-458/10-T-467/10 și T-471/10, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2014:249), prin care acesta a anulat Deciziile C(2010) 4758, C(2010) 4748, C(2010) 4757, C(2010) 4751, C(2010) 4764, C(2010) 4750, C(2010) 4761, C(2010) 4767, C(2010) 4754, C(2010) 4753 și C(2010) 4752 ale Comisiei din 13 iulie 2010 (denumite în continuare „deciziile în litigiu”), prin care s-a respins cererea introdusă de Irlanda de creștere a obiectivelor programului de orientare multianual IV (denumit în continuare „POM IV”) pentru a ține seama de îmbunătățirile siguranței navelor domnilor Peter McBride și Hugh McBride, ale Mullglen Ltd, ale domnilor Cathal Boyle și Thomas Flaherty, ale Ocean Trawlers Ltd și ale domnilor Patrick Fitzpatrick, Eamon McHugh, Eugene Hannigan, Larry Murphy și Brendan Gill (denumiți în continuare „McBride și alții”).

Cadrul juridic

- 2 Potrivit articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413/CE a Consiliului din 26 iunie 1997 privind obiectivele și modalitățile vizând restructurarea, în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1997 și 31 decembrie 2001, a sectorului pescuitului comunitar în vederea realizării unui echilibru durabil între resurse și exploatarea acestora (JO 1997, L 175, p. 27):

„În programele de orientare multianuală pentru statele membre, creșterile de capacitate rezultate exclusiv din îmbunătățiri ale siguranței justifică, de la caz la caz, o creștere cu aceeași cantitate a obiectivelor pentru segmentele de flotă atunci când ele nu sporesc efortul de pescuit al vaselor respective.” [traducere neoficială]

- 3 În ceea ce privește procedurile de aplicare a deciziei menționate, articolul 10 din aceasta făcea trimitere la articolul 18 din Regulamentul (CEE) nr. 3760/92 al Consiliului din 20 decembrie 1992 de instituire a unui regim comunitar al pescuitului și acvaculturii (JO 1992, L 389, p. 1), care prevedea consultarea unui Comitet de gestionare a sectorului pescuitului și acvaculturii.

- 4 Articolul 1 din Decizia 2002/70/CE a Consiliului din 28 ianuarie 2002 de modificare a Deciziei 97/413/CE (JO 2002, L 31, p. 77) prevede că articolul 2 alineatul (1) din Decizia 97/413 se înlocuiește cu următorul text:

„Cel târziu la 31 decembrie 2002, efortul de pescuit al fiecărui stat membru se reduce [...]” [traducere neoficială]

- 5 Articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 a fost abrogat începând de la 1 ianuarie 2002 prin Decizia 2002/70.
- 6 Potrivit punctului 3.3 din anexa la Decizia 98/125/CE a Comisiei din 16 decembrie 1997 de aprobare a programului de orientare multianual pentru flota de pescuit a Irlandei pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1997 și 31 decembrie 2001 (JO 1998, L 39, p. 41):

„Statele membre pot oricând să prezinte Comisiei un program de îmbunătățire a siguranței. Potrivit prevederilor articolelor 3 și 4 din Decizia 97/413/CE, Comisia decide dacă o creștere a capacității prevăzute de un astfel de program justifică extinderea corespunzătoare a obiectivelor POM IV.

[...]” [traducere neoficială]

- 7 Articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 2792/1999 al Consiliului din 17 decembrie 1999 de definire a modalităților și condițiilor pentru acțiunile structurale ale Comunității în sectorul pescuitului (JO 1999, L 337, p. 10) avea următorul cuprins:

„(1) Reînnoirea flotei și modernizarea navelor de pescuit sunt organizate conform modalităților precizate în prezentul titlu.

Fiecare stat membru supune spre aprobare Comisiei, conform procedurii prevăzute la articolul 23 alineatul (2), un sistem permanent de control al reînnoirii și modernizării flotei sale. În cadrul acestui sistem, statele membre dovedesc că intrările și ieșirile flotei vor fi administrate astfel încât capacitatea să nu depășească obiectivele anuale stabilite în programul de orientare multianual pentru ansamblul flotei și pentru segmentele vizate sau, dacă este cazul, astfel încât capacitatea de pescuit să fie redusă progresiv, pentru atingerea acestor obiective.

Acest sistem ține cont în special de faptul că nu se poate înlocui decât capacitatea navelor cu o lungime totală mai mică de 12 metri, cu excepția traulerelor a căror retragere a fost însoțită de un ajutor public.

(2) Statele membre pot prezenta o cerere privind o creștere bine determinată și cuantificată a obiectivelor de capacitate în vederea măsurilor destinate să îmbunătățească siguranța, navigația maritimă, igiena, calitatea produselor și condițiile de muncă, sub rezerva că aceste măsuri nu duc la o creștere a ratei de exploatare a resurselor respective.

Comisia examinează această cerere și o aprobă conform procedurii prevăzute la articolul 23 alineatul (2). Orice creștere a capacității este administrată de statele membre în cadrul sistemului permanent menționat la alineatul (1).” [traducere neoficială]

- 8 Articolul 6 menționat a fost abrogat prin articolul 1 punctul 6 din Regulamentul (CE) nr. 2369/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 de modificare a Regulamentului nr. 2792/1999 (JO 2002, L 358, p. 49), începând de la 1 ianuarie 2003.

Istoricul litigiului

- 9 Între 1 noiembrie și 14 decembrie 2001, McBride și alții au prezentat Department of Communications, Marine & Natural Resources (Departamentul Comunicațiilor și al Resurselor Marine și Naturale, Irlanda) cereri de creștere a capacității pentru navele de pescuit care le aparțineau, ca urmare a unor îmbunătățiri ale siguranței în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413.
- 10 În susținerea acestor cereri individuale, Departamentul Comunicațiilor și al Resurselor Marine și Naturale a solicitat Comisiei, prin scrisoarea din 14 decembrie 2001, o creștere a capacității cu 1 304 tone brute a segmentului polivalent și cu 5 335 de tone brute a segmentului pelagic al flotei irlandeze, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 (denumită în continuare „cererea inițială”).
- 11 La 4 aprilie 2003, Comisia a adoptat Decizia 2003/245/CE privind cererile primite de Comisie de extindere a obiectivelor POM IV în scopul îmbunătățirii siguranței, navigației maritime, igienei, calității produselor și condițiilor de muncă pentru navele cu o lungime totală mai mare de 12 metri (JO 2003, L 90, p. 48, denumită în continuare „decizia inițială”). Toate navele intimaților figurau în anexa II la această decizie, care, potrivit articolului 2 al doilea paragraf din aceasta, enumera cererile respinse de Comisie.
- 12 Decizia inițială se întemeia pe articolul 4 din Decizia 97/413, precum și pe articolul 6 din Regulamentul nr. 2792/1999.
- 13 Decizia inițială a făcut obiectul mai multor acțiuni în anulare, în cadrul cărora s-a pronunțat Hotărârea din 13 iunie 2006, Boyle și alții/Comisia (T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159), prin care Tribunalul a anulat această decizie în măsura în care se aplica navelor domnilor P. McBride și H. McBride, celor ale Mullglen și celor ale domnilor Boyle, Fitzpatrick, McHugh, Hannigan și Gill. Acesta a considerat că Comisia a adoptat criterii care nu sunt prevăzute în normele relevante și și-a depășit competențele. Prin scrisoarea din 14 iunie 2006, proprietarii navelor vizate au solicitat Comisiei să adopte o nouă decizie, conformă cu criteriile stabilite în acea hotărâre.
- 14 Hotărârea din 13 iunie 2006, Boyle și alții/Comisia (T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159), a făcut obiectul unui recurs în care s-a pronunțat Hotărârea din 17 aprilie 2008, Flaherty și alții/Comisia (C-373/06 P, C-379/06 P și C-382/06 P, EU:C:2008:230), prin care Curtea a anulat, pentru aceleași motive precum cele expuse în hotărârea menționată, decizia inițială, în măsura în care se aplica navelor domnului Flaherty, celor ale Ocean Trawlers și celor ale domnului Murphy.
- 15 Prin e-mailul din 25 aprilie 2008, reprezentantul intimaților a solicitat Comisiei să precizeze măsurile pe care le-a adoptat în vederea executării Hotărârii din 13 iunie 2006, Boyle și alții/Comisia (T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159).
- 16 Întrebările adresate de intimați au fost urmate de mai multe schimburi de scrisori între Irlanda și Comisie. Aceasta din urmă a solicitat Irlandei în special informații suplimentare cu privire la caracteristicile tehnice ale navelor în discuție.
- 17 Prin deciziile în litigiu, Comisia a respins încă o dată cererea inițială în ceea ce privește navele intimaților. Aceasta a considerat:
 - în ceea ce privește navele domnilor P. McBride și H. McBride, precum și cele ale domnilor Fitzpatrick și Hannigan, că înlocuirea mai multor nave mai mici cu o altă navă nu a condus la creșterea capacității totale a segmentului polivalent al flotei irlandeze, astfel încât articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 nu este aplicabil;

- în ceea ce privește navele Mullglen, cele ale domnilor Boyle și Flaherty, cele ale Ocean Trawlers, precum și cele ale domnilor McHugh și Murphy, că creșterea tonajului noilor nave nu decurge exclusiv din îmbunătățiri ale siguranței și a condus la o sporire a efortului de pescuit, iar
 - în ceea ce privește nava domnului Gill, că creșterea tonajului rezultată din creșterea lungimii navei nu decurge exclusiv din îmbunătățiri ale siguranței și a condus la o sporire a efortului de pescuit.
- 18 Comisia a arătat de asemenea în deciziile în litigiu că nu mai există un temei juridic specific pentru acestea, întrucât articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 a fost abrogat prin articolul 1 punctul 3 din Decizia 2002/70 și nu a fost înlocuit printr-o dispoziție echivalentă. Prin urmare, aceasta a precizat că este nevoită să adopte o decizie ad-hoc prin care să aplice normele de fond în vigoare la data cererii inițiale.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 19 Prin cererile introductive înregistrate la grefa Tribunalului la 27 și la 28 septembrie 2010, McBride și alții au formulat acțiuni prin care se urmărea anularea deciziilor în litigiu.
- 20 În susținerea acțiunilor lor, McBride și alții au formulat șase motive, întemeiate pe lipsa temeiului juridic, pe o încălcare a normelor fundamentale de procedură, pe o interpretare eronată a articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, pe o eroare vădită în aplicarea acestei dispoziții, pe o încălcare a principiului buneii administrări și pe o încălcare a principiului egalității de tratament.
- 21 În hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că Comisia nu este competentă să adopte deciziile în litigiu și a admis primul motiv, în măsura în care invocă aspectul necompetenței acestei instituții. În consecință, a anulat deciziile în litigiu fără a examina celelalte motive.

Concluziile părților

- 22 Prin recursul formulat, Comisia solicită Curții să dispună:
- anularea hotărârii atacate;
 - respingerea acțiunii în anulare și, în orice caz, a primului motiv;
 - cu titlu subsidiar, trimiterea cauzei spre judecare Tribunalului și
 - obligarea intimaților la plata cheltuielilor de judecată efectuate atât în cadrul procedurii de recurs, cât și în cadrul procedurii desfășurate în fața Tribunalului.
- 23 McBride și alții solicită Curții:
- respingerea recursului;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată;
 - cu titlu subsidiar, anularea hotărârii atacate, admiterea acțiunilor în anulare, în special a primului și a celui de al doilea motiv invocate în susținerea acestora, și anularea deciziilor în litigiu sau, cu titlu încă mai subsidiar, anularea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre judecare Tribunalului și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate atât în cadrul procedurii de recurs, cât și în cadrul procedurii desfășurate în fața Tribunalului.

Cu privire la recurs

- 24 În susținerea recursului, Comisia invocă două motive, întemeiate, primul, pe interpretarea și aplicarea eronată de către Tribunal a articolului 266 TFUE coroborat cu principiul atribuirii competențelor, enunțat la articolul 5 alineatele (1) și (2) TUE și la articolul 13 alineatul (2) TUE, precum și cu principiul securității juridice, și, al doilea, pe o nemotivare a hotărârii atacate.

Cu privire la primul motiv

Argumentele părților

- 25 În primul rând, Comisia, referindu-se în această privință la punctul 27 din Hotărârea din 26 aprilie 1988, Asteris și alții/Comisia (97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199), amintește că articolul 266 TFUE impune instituției vizate să asigure executarea integrală a hotărârii prin care s-a anulat unul dintre actele sale, sens în care aceasta trebuie să ia în considerare dispozitivul acestei hotărâri, dar și motivele acesteia, care relevă rațiunile exacte ale nelegalității constatate în acest dispozitiv.
- 26 Comisia arată că trebuie să se realizeze un echilibru între această obligație și în special principiul securității juridice, în conformitate cu ceea ce a statuat Curtea în Hotărârea din 26 aprilie 1988, Asteris și alții/Comisia (97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199). Or, la punctele 43 și 44 din hotărârea atacată, Tribunalul s-ar fi concentrat în mod eronat numai asupra principiului atribuirii competențelor.
- 27 Comisia susține de asemenea că articolul 266 TFUE are același rang ca principiul atribuirii competențelor, enunțat la articolul 5 alineatele (1) și (2) TUE și la articolul 13 alineatul (2) TUE. Dat fiind că aceste dispoziții s-ar situa la același nivel în ierarhia normelor, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept atunci când a apreciat că principiul atribuirii competențelor prevalează asupra obligației care rezultă din articolul 266 TFUE.
- 28 În al doilea rând, Comisia susține că obligația care îi revine în temeiul articolului 266 TFUE, respectiv în speță obligația de a adopta o decizie privind cererile referitoare la navele intimaților în urma Hotărârii din 13 iunie 2006, Boyle și alții/Comisia (T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159), și a Hotărârii din 17 aprilie 2008, Flaherty și alții/Comisia (C-373/06 P, C-379/06 P și C-382/06 P, EU:C:2008:230), nu putea fi ignorată pentru motivul că legiuitorul Uniunii a eliminat dispoziția procedurală care definea modul în care instituția trebuia să acționeze. Așadar, aceasta ar fi aplicat jurisprudența rezultată din Hotărârea din 25 octombrie 2007, SP și alții/Comisia (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 și T-98/03, EU:T:2007:317), și din Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190), privind expirarea Tratatului CECO, potrivit căreia, atunci când un temei juridic a expirat, normele de drept material adoptate în temeiul acestuia se pot aplica în continuare, împreună cu normele de procedură în vigoare la data actului vizat.
- 29 Comisia admite că articolul 266 TFUE nu „restabilește” un temei juridic care a expirat. Aceasta adaugă însă că jurisprudența menționată sugerează că dreptul Uniunii permite interpretarea unui temei juridic astfel încât să mai poată fi utilizat în scopuri limitate după ce este abrogat. Ea precizează că această jurisprudență se întemeiază în special pe principiile continuității ordinii de drept și securității juridice. În consecință, articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 ar continua să acorde Comisiei competența de se pronunța pe fond cu privire la cererea inițială. În schimb, în ceea ce privește procedura, faptul că această dispoziție nu mai este în vigoare ar fi determinat Comisia să urmeze o procedură ad-hoc fără consultarea Comitetului de gestionare a sectorului pescuitului și acvaculturii, contrar prevederilor Deciziei 97/413.

- 30 În al treilea rând, Comisia reproșează Tribunalului că a adoptat o interpretare prea restrictivă a principiului securității juridice și că nu a recunoscut că un temei juridic poate fi implicit. Astfel, atunci când Tribunalul a subliniat în esență, la punctul 26 din hotărârea atacată, necesitatea de a se indica temeiul juridic al unui act, ar fi neglijat celelalte implicații ale principiului securității juridice din perspectiva Hotărârii din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190).
- 31 În plus, atunci când Tribunalul a considerat, în esență, la punctul 27 din hotărârea atacată, că temeiul juridic al unui act trebuie să fie în vigoare la data adoptării acestuia, referindu-se la jurisprudența care rezultă din Hotărârea din 25 octombrie 2007, SP și alții/Comisia (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 și T-98/03, EU:T:2007:317), și din Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190), ar fi citat-o pe aceasta din urmă în mod incomplet. Tribunalul nu ar fi menționat că, în temeiul acestei jurisprudențe, ar fi posibil să se aplice un temei juridic chiar în privința fondului, chiar dacă acest temei nu mai este în vigoare. Existența acestei posibilități ar fi susținută de normele de interpretare privind principiul efectivității dreptului Uniunii. Astfel, în speță, articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 ar fi în continuare disponibil ca temei juridic implicit în vederea executării Hotărârii din 13 iunie 2006, Boyle și alții/Comisia (T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159), și a Hotărârii din 17 aprilie 2008, Flaherty și alții/Comisia (C-373/06 P, C-379/06 P și C-382/06 P, EU:C:2008:230).
- 32 În al patrulea rând, Comisia arată că, interpretând în mod eronat articolul 266 TFUE, Tribunalul a adus atingere în mod indirect caracterului efectiv al acțiunii în anulare prevăzute la articolul 263 TFUE întrucât hotărârea atacată creează o lacună în căile de atac pe care le au la dispoziție intimații.
- 33 În al cincilea rând, Comisia arată că hotărârea atacată aduce de asemenea atingere principiului securității juridice. Pe de o parte, atunci când consideră, la punctul 35 din această hotărâre, că, după 1 ianuarie 2003, Comisia nu dispunea de un temei juridic pentru a se pronunța cu privire la cererea inițială sau la cererile introduse în urma Hotărârii din 13 iunie 2006, Boyle și alții/Comisia (T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159), și a Hotărârii din 17 aprilie 2008, Flaherty și alții/Comisia (C-373/06 P, C-379/06 P și C-382/06 P, EU:C:2008:230), Tribunalul ar pune la îndoială validitatea deciziei inițiale pentru operatorii navelor pentru care decizia era favorabilă. Pe de altă parte, hotărârea atacată ar crea de asemenea o insecuritate juridică în ceea ce privește o decizie adoptată în 2010 care era favorabilă unui proprietar de nave, dat fiind că implică faptul că în 2010 nu exista un temei juridic pentru adoptarea acestei decizii.
- 34 McBride și alții solicită respingerea primului motiv.

Aprecierea Curții

- 35 În primul rând, în ceea ce privește argumentația Comisiei întemeiată pe obligația care îi revine în temeiul articolului 266 TFUE, trebuie amintit că, potrivit acestui articol, instituția emitentă a actului anulat este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii prin care a fost anulat acest act. Curtea a statuat în această privință că, pentru a se conforma unei astfel de hotărâri și pentru a-i asigura executarea integrală, instituția vizată este obligată să respecte nu doar dispozitivul hotărârii, ci și motivele pe baza cărora a fost pronunțat și care constituie temeiul necesar al hotărârii, în sensul că sunt indispensabile pentru a determina sensul exact a ceea ce s-a hotărât în dispozitiv (Hotărârea din 26 aprilie 1988, Asteris și alții/Comisia, 97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199, punctul 27).
- 36 Cu toate acestea, înaintea adoptării unor astfel de măsuri de către instituția de la care provine actul anulat, se pune problema competenței acestei instituții, dat fiind că instituțiile Uniunii nu pot acționa decât în limitele competenței lor atribuite, astfel cum a amintit Tribunalul în mod întemeiat la punctele 23-25 din hotărârea atacată.

- 37 Dat fiind că Decizia 97/413 și articolul 6 din Regulamentul nr. 2792/1999, care abilitau Comisia să examineze cererile de creștere a tonajului de siguranță și să se pronunțe cu privire la acestea, au fost abrogate și nicio dispoziție, nici chiar tranzitorie, nu abilita Comisia să adopte noi decizii, nu mai exista în ordinea juridică a Uniunii un temei juridic adecvat care să permită Comisiei să adopte deciziile în litigiu.
- 38 În plus, astfel cum a statuat Tribunalul în mod întemeiat la punctul 44 din hotărârea atacată, obligația de a acționa care rezultă din articolul 266 TFUE nu constituie un izvor de competență pentru Comisie și nici nu permite acesteia să se bazeze pe un temei juridic care a fost abrogat între timp.
- 39 Pe de altă parte, Comisia nu poate invoca în mod util jurisprudența care rezultă din Hotărârea din 26 aprilie 1988, Asteris și alții/Comisia (97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199) pentru a susține că Curtea a interpretat în mod extensiv ceea ce constituie în prezent articolul 266 TFUE și că a stabilit că trebuie să se realizeze un echilibru între obligația de a acționa a Comisiei în temeiul acestui articol și principiul securității juridice. Astfel, deși este adevărat că, în această hotărâre, Curtea a considerat că, în urma hotărârii de anulare a regulamentului în cauză, Comisia trebuia nu numai să adopte un nou regulament care să corecteze nelegalitatea constatată, ci și să elimine această nelegalitate pentru viitor, totuși Curtea nu s-a pronunțat cu privire la existența unui temei juridic care să abilitaze Comisia să acționeze în vederea modificării regulamentului în cauză pentru viitor.
- 40 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul Comisiei întemeiat pe aplicarea jurisprudenței rezultate din Hotărârea din 25 octombrie 2007, SP și alții/Comisia (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 și T-98/03, EU:T:2007:317), și din Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190), reiese din această jurisprudență că, deși respectarea principiilor care guvernează aplicarea legii în timp, precum și cerințele referitoare la principiile securității juridice și protecției încrederii legitime impun aplicarea dispozițiilor materiale în vigoare la data faptelor din cauză, chiar dacă aceste dispoziții nu mai sunt în vigoare la data adoptării unui act de către instituția Uniunii, în schimb, dispoziția care constituie temeiul juridic al actului și care împuternicește instituția Uniunii să adopte actul în cauză trebuie să fie în vigoare la data adoptării acestuia. De asemenea, procedura de adoptare a acestui act trebuie să se desfășoare în conformitate cu normele în vigoare la data acestei adoptări.
- 41 În ceea ce privește speța de față, *primo*, Comisia nu poate invoca în mod util jurisprudența menționată în susținerea tezei sale.
- 42 Astfel, deși articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, care era în vigoare la data introducerii cererii inițiale, rămânea, în pofida abrogării sale începând de la 1 ianuarie 2002, aplicabil în cazul acestei cereri în calitate de normă materială care stabilește criteriile de admisibilitate a creșterii capacității unei nave de pescuit, nu exista în schimb nicio dispoziție în vigoare la data adoptării deciziilor în litigiu care să confere Comisiei un temei juridic în vederea acestei adoptări. Astfel, articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2792/1999, care cuprindea, la data introducerii cererii inițiale, temeiul juridic care abilita Comisia să se pronunțe cu privire la o astfel de cerere, a fost abrogat începând de la 1 ianuarie 2003 și nu a fost înlocuit prin nicio dispoziție analogă sau tranzitorie care să fi conferit Comisiei un asemenea temei juridic.
- 43 În plus, întrucât normele de procedură privind aplicarea Deciziei 97/413, vizate la articolul 10 din aceasta, precum și la articolul 6 din Regulamentul nr. 2792/1999, nu mai erau în vigoare la data adoptării deciziilor în litigiu, Comisia a folosit o procedură ad-hoc, care nu se întemeia însă pe nicio dispoziție în vigoare la acea dată.

- 44 *Secundo*, trebuie să se constate că argumentul Comisiei întemeiat pe aplicarea jurisprudenței rezultate din Hotărârea din 25 octombrie 2007, SP și alții/Comisia (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 și T-98/03, EU:T:2007:317), și din Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190), se bazează pe o interpretare eronată a acesteia.
- 45 Astfel, după cum s-a amintit la punctul 40 din prezenta hotărâre, jurisprudența menționată permite aplicarea normelor materiale în vigoare la data faptelor din speță urmându-se normele de procedură în vigoare la data la care actul vizat a fost adoptat, cu condiția ca temeiul juridic care abilitază instituția să acționeze să fie în vigoare la data adoptării actului vizat. În schimb, așa cum a arătat avocatul general, în esență, la punctul 92 din concluzii, aceeași jurisprudență nu poate fi interpretată ca permițând, prin intermediul aplicării principiilor generale de drept al Uniunii, utilizarea de Comisie a unui temei juridic care a expirat în vederea abilitării ei să aplice o normă materială, în speță articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, pentru a fonda o decizie privind cererea inițială, în urma anulării de către instanța Uniunii a deciziei inițiale.
- 46 În al treilea rând, Comisia nu poate reproșa Tribunalului că nu a recunoscut că un temei juridic poate fi implicit.
- 47 Astfel, în mod întemeiat, Tribunalul, referindu-se la Hotărârea din 26 martie 1987, Comisia/Consiliul (45/86, EU:C:1987:163), și la Hotărârea din 1 octombrie 2009, Comisia/Consiliul (C-370/07, EU:C:2009:590), a arătat, la punctul 26 din hotărârea atacată, că imperativul de securitate juridică impune ca orice act care urmărește să creeze efecte juridice să își întemeieze forța obligatorie pe o dispoziție de drept al Uniunii care trebuie să fie menționată expres drept temei legal și care indică forma juridică pe care trebuie să o ia acel act.
- 48 Deși este adevărat că omisiunea de a menționa o anumită dispoziție din tratat nu poate să constituie un viciu substanțial atunci când temeiul juridic al unui act poate fi determinat cu ajutorul altor elemente ale acestuia, o astfel de mențiune explicită este însă indispensabilă atunci când, în lipsa acesteia, părțile interesate și Curtea rămân în incertitudine cu privire la temeiul juridic precis (Hotărârea din 26 martie 1987, Comisia/Consiliul, 45/86, EU:C:1987:163, punctul 9, și Hotărârea din 1 octombrie 2009, Comisia/Consiliul, C-370/07, EU:C:2009:590, punctul 56).
- 49 Or, în speță, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 36 din hotărârea atacată, nu mai exista un temei juridic pentru adoptarea deciziilor în litigiu la 13 iulie 2010. Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că a adoptat o interpretare strictă a principiului securității juridice în această privință.
- 50 Pe de altă parte, contrar susținerilor Comisiei, principiul efectivității dreptului Uniunii nu poate conduce, pentru ca aceasta să își poată executa obligațiile în temeiul articolului 266 TFUE, la considerarea articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 drept temei juridic implicit care ar fi abilitat-o să se pronunțe cu privire la cererea inițială.
- 51 În al patrulea rând, în ceea ce privește argumentul Comisiei potrivit căruia hotărârea atacată ar crea o lacună în căile de atac pe care le au la dispoziție intimații, este necesar să se arate că aceștia au în continuare posibilitatea de a introduce o acțiune în despăgubire împotriva Uniunii, invocând nelegalitatea deciziei inițiale.
- 52 Pe de altă parte, deși rezultă din modul de redactare a articolului 266 TFUE că instituția emitentă a actului anulat este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii instanțelor Uniunii, această dispoziție nu precizează totuși natura măsurilor care trebuie luate de această instituție în vederea unei asemenea executări.
- 53 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 70 și 98 din concluzii, revine, așadar, instituției vizate obligația să identifice aceste măsuri.

- 54 În consecință, al patrulea argument trebuie respins.
- 55 În al cincilea rând, în ceea ce privește argumentul Comisiei întemeiat pe faptul că hotărârea atacată ar aduce atingere principiului securității juridice, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, o decizie care nu a fost atacată de destinatarul său în termenul prevăzut la articolul 263 TFUE devine definitivă în privința acestuia (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 17 noiembrie 1965, Collotti/Curtea de Justiție, 20/65, EU:C:1965:115, și Hotărârea din 9 martie 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, punctul 13).
- 56 Principiul securității juridice, care stă la baza acestei jurisprudențe, impune, așadar, ca validitatea deciziei inițiale sau a deciziilor pe care Comisia le-a adoptat în 2010 și care erau favorabile unor operatori de nave sau care au devenit definitive să nu fie afectată de hotărârea atacată, care nu privește decât deciziile în litigiu, care au făcut obiectul unei acțiuni în anulare.
- 57 Din considerațiile care precedă rezultă că primul motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentele părților

- 58 În primul rând, Comisia reproșează Tribunalului că și-a încălcat obligația de motivare întrucât a denaturat argumentele juridice pe care ea le-a formulat în fața sa și că, în consecință, nu a răspuns la acestea. Ea ar fi indicat în mod clar în această privință, pe de o parte, că nu poate utiliza procedurile prevăzute de Decizia 97/413, astfel încât a trebuit să folosească o procedură ad-hoc, și, pe de altă parte, că are în continuare posibilitatea de a aplica pe fond această decizie, în conformitate cu jurisprudența rezultată din Hotărârea din 25 octombrie 2007, SP și alții/Comisia (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 și T-98/03, EU:T:2007:317), și din Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190). Acest argument, care privește distincția dintre normele de procedură și normele materiale, nu s-ar reflecta corect în hotărârea atacată, iar punctele 37-44 din aceasta ar constitui un răspuns la argumentele intimaților, iar nu la cele ale Comisiei.
- 59 În al doilea rând, Comisia susține că hotărârea atacată nu răspunde la o problemă legată de admisibilitate care a fost ridicată în cauza Gill/Comisia, T-471/10. Aceasta arată că, în cauza menționată, reclamantul a introdus acțiunea în anulare la o oră și 21 de minute după expirarea termenului ca urmare a unor dificultăți tehnice cu un fax. Deși Tribunalul nu era obligat să trateze fiecare chestiune juridică invocată în fața sa, chestiunea admisibilității în cauza menționată ar fi trebuit totuși tratată explicit.
- 60 McBride și alții solicită respingerea celui de al doilea motiv.

Aprecierea Curții

- 61 În primul rând, în ceea ce privește argumentul invocat de Comisie și întemeiat pe încălcarea de către Tribunal a obligației de motivare, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, obligația de motivare a hotărârilor, care revine Tribunalului în temeiul articolului 36 și al articolului 53 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, nu îi impune să prezinte o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate argumentele prezentate de părțile în litigiu. Prin urmare, motivarea poate fi implicită, cu condiția să permită persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care au fost luate măsurile în discuție, iar Curții să dispună de elemente suficiente

pentru a-și exercita controlul jurisdicțional (Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții, C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190, punctul 78, precum și jurisprudența citată).

- 62 Pe de o parte, trebuie să se constate că, prin acest argument, Comisia reia, în esență, argumentația pe care a prezentat-o deja în susținerea primului motiv.
- 63 Pe de altă parte, deși este adevărat că argumentele Comisiei au fost examinate succint în hotărârea atacată, totuși raționamentul Tribunalului este clar și de natură să permită atât Comisiei să cunoască motivele pentru care deciziile în litigiu au fost anulate și să își formuleze recursul, astfel cum dovedesc numeroasele argumente pe care le-a dezvoltat în cadrul primului motiv, cât și Curții să dispună de elemente suficiente pentru a realiza controlul jurisdicțional.
- 64 În consecință, hotărârea atacată nu este afectată de nemotivare.
- 65 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul Comisiei întemeiat pe faptul că hotărârea atacată nu ar răspunde la o chestiune legată de admisibilitate, trebuie să se arate că, prin Ordonanțele din 1 aprilie 2011, Doherty/Comisia (T-468/10, EU:T:2011:133), Conneely/Comisia (T-469/10, nepublicată, EU:T:2011:134), Oglesby/Comisia (T-470/10, nepublicată, EU:T:2011:135), Cavankee Fishing/Comisia (T-472/10, nepublicată, EU:T:2011:136) și McGing/Comisia (T-473/10, nepublicată, EU:T:2011:137), Tribunalul a respins ca vădit inadmisibile acțiunile introduse în cauzele în care s-au pronunțat aceste ordonanțe, pentru motivul că au fost introduse tardiv.
- 66 În fiecare dintre ordonanțele menționate, după ce a arătat că faxul grefei nu a răspuns atunci când s-a trimis cererea introductivă în cauza T-471/10, la 27 septembrie 2010, la 23.53 și la 23.57, ora Luxemburgului, Tribunalul a concluzionat că, având în vedere timpul mediu de trimitere a faxurilor în cauzele Hugh McBride/Comisia, T-459/10, Boyle/Comisia, T-461/10, Flaherty/Comisia, T-462/10, Ocean Trawlers/Comisia, T-463/10, Fitzpatrick/Comisia, T-464/10, Hannigan/Comisia, T-466/10, și, Murphy/Comisia, T-467/10, chiar dacă faxul grefei ar fi funcționat normal, doar cererea în cauza Gill/Comisia, T-471/10, ar fi putut să fie trimisă până la ora 24.00, când a expirat termenul pentru introducerea acțiunilor.
- 67 În aceste condiții, nu se poate reproșa Tribunalului că nu și-a motivat în mod adecvat decizia potrivit căreia acțiunea în cauza Gill/Comisia, T-471/10, a fost introdusă în termen.
- 68 Rezultă că este necesar să se respingă al doilea argument și, prin urmare, al doilea motiv în întregime.
- 69 În consecință, recursul trebuie să fie respins.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 70 În temeiul articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Conform articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 71 Întrucât intimații au solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături